

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12CoP/41/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6113209298
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Trubanová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2013:6113209298.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a sudcov JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a JUDr. Renáty Deákovéj, v právnej veci starostlivosti o mal. R. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, zast. kolíznym opatrovníkom Úradom práce, soc. vecí a rodiny v V. V., dieťa matky U. R. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom V. V., U. XX a otca P. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom V. V., F. XX, na návrh otca o zmenu výchovného prostredia maloletého, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32P/121/2013-44 zo dňa 06. 06. 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd schválil dohodu rodičov tak, že maloletý R. F., nar. XX. XX. XXXX sa zveruje do osobnej starostlivosti otca, ktorý je oprávnený maloletého zastupovať, spravovať jeho majetok v bežných veciach, matka sa zaviazala prispievať na výživu maloletého R. F., nar. XX. XX. XXXX výživným vo výške 70 Eur mesačne, vždy do 20. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia, styk matky s maloletým sa neupravil. Súd zároveň vyslovil, že týmto zároveň dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 12C/3/2002-44 zo dňa 22. 03. 2002 - vo výroku o výchove maloletého R. F. a rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32P/204/2009-39 zo dňa 10. 09. 2009 - vo výroku o výžive maloletého R. F..

V odôvodnení napadnutého rozsudku prvostupňový súd opierajúc sa o ustanovenie §§ 26, 28 ods. 1 a 2, 43 ods. 2 a 3, 62 ods. 1, 2, 4, 5 a 75 ods. 1 zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Zákon o rodine“) uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že maloletý pochádza z rozvedeného manželstva svojich rodičov, kedy na čas po rozvode bol zverený do osobnej starostlivosti matky, ktorá zabezpečovala riadnu starostlivosť o maloletého. Dňom 08. júna 2012 matka z dôvodu zabezpečenia si finančných prostriedkov vycestovala za prácou do zahraničia, kde pracuje v nepravidelných turnusoch a z tohto dôvodu v súčasnosti nemôže zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého a plniť si svoje povinnosti rodiča voči maloletému (§ 28 ods. 1 Zákona o rodine), ktorú zmenu na strane matky súd považuje za výraznú okolnosť odôvodňujúcu zmenu výchovného prostredia maloletého dieťaťa, preto návrh otca považoval za dôvodne podaný. Rodičia maloletého na pojednávaní navrhli súdu schváliť rodičovskú dohodu, na základe ktorej sa zmení výchovné prostredie maloletého tak, že maloletý bude zverený do osobnej starostlivosti otca, ktorý bude oprávnený maloletého zastupovať, spravovať jeho majetok, keď súd pri schvaľovaní tejto rodičovskej dohody zohľadnil súčasnú objektívnu nemožnosť matky zabezpečovať sústavnú dôslednú starostlivosť o maloletého na rozdiel od otca, ktorý na základe dohody vždy 1 týždeň v mesiaci už maloletému poskytuje osobnú starostlivosť, prostredie u otca je maloletému známe, nachádza sa v ňom aj jeho plnoletý brat a matka nevzniesla žiadnu námietku ohľadom výchovného prostredia otca a jeho výchovy. Súd zdôraznil právo maloletého na starostlivosť a výchovu zo strany rodiča, v danom

prípade otca, ktorý nie je pozbavený, obmedzený rodičovských práv, nemá ich ani pozastavené, a preto sa nestotožnil s názorom matky, aby osobnú starostlivosť počas výkonu jej pracovných povinností v zahraničí zabezpečovala stará matka z jej strany. V súvislosti s nesúhlasným vyjadrením maloletého ohľadom osobnej starostlivosti otca súd uviedol, že maloleté dieťa má svoje povinnosti (§ 43 ods. 2 Zákona o rodine), pri plnení ktorých má spolupracovať v prvom rade so svojimi rodičmi, otec súdu preukázal, že doterajšia starostlivosť starej matky nielen o maloletého R., ale už v súčasnosti aj o plnoletého P., nebola dostatočná vzhľadom na problémy, ktoré vznikli s plnoletým P.. Rodičia maloletého sa dohodli na výške výživného 70 Eur mesačne, ktorá výška zodpovedá zákonným kritériám (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine, t. j. veku, odôvodneným potrebám maloletého a možnosť, schopnosť, majetkových pomerov matky) a zistenému skutkovému stavu, preto súd aj v tejto časti rodičmi navrhnutú dohodu schválil. Rodičia maloletého sa dohodli, že styk matky s maloletým sa nebude upravovať v rozhodnutí súdu, ale sa bude realizovať na základe ich dohody, t. j. v čase pobytu matky maloletého na území SR.

Proti rozsudku prvostupňového súdu podala matka v zákonom stanovenej lehote odvolanie, pretože nesúhlasila s rozhodnutím súdu, napádala ho najmä preto, že sa jej nepáčilo jednanie sudkyne, kladenie otázok a podľa nej bol súd zmanipulovaný. Namietala, že na pojednávaní 06. 06. 2013 dostala stanovisko navrhovateľa s prílohami k jej vyjadreniu a nemala čas naň reagovať. Poukázala, že sa vzorne celé roky od rozvodu starala o maloletého R., naopak otec neprejavoval záujem, navyše otec má rád alkohol a cigarety, čo by mohlo narušiť výchovu maloletého. Nepáčilo sa jej, že na pojednávaní sa preberal aj starší plnoletý syn P. a nie je pravda ako sa uvádza v rozsudku, že voči nemu má navrhovateľ vyživovaciu povinnosť, pretože býva v spoločnej domácnosti s ním. Podľa nej sa stará matka vzorne od malička starala o maloletého, a preto sa jej nepáči vyjadrenie navrhovateľa, že sa nevie o neho postarať. Má za to, že treba prihliadať na psychický vývoj maloletého a neustále bývanie u otca by mu mohlo uškodiť, keby nešlo navrhovateľovi o peniaze, tak by súhlasil so striedavou starostlivosťou tak, že raz za dva mesiace na dva týždne by sa o maloletého postarala stará matka. Položila v odvolaní viaceré otázky, medzi iným, či vôbec niekto pozerá na to, čo by chcel maloletý a kde sa cíti najlepšie? Poukázala na skutočnosť, že maloletý bol dňa 03. 06. 2013 na vyšetrení MR so starou matkou a boli mu zistené v hlave viacpočetné N., keď to povedal otcovi, ten sa ďalej na nič nepýtal a ani nezisťoval ako ďalej, nespomenul, že by ho to trápilo a že by mali spolupracovať, aby bol maloletý v klude. V januári 2014 matka príde natrvalo domov a nechce riešiť tento dočasný stav tým, že bude maloletý stresovaný zverením na tri mesiace do osobnej starostlivosti navrhovateľa, preto prosí, aby maloletý bol ponechaný v predbežnej starostlivosti starej matky W. V. a v prípade potreby, aby bol maloletý aj súdom vypočutý, pretože chce svedčiť proti navrhovateľovi. Vo svojom doplnení k odvolaniu na základe uznesenia okresného súdu uviedla, že nesúhlasí s rodičovskou dohodou, na ktorú pristúpila pod vplyvom emocionálnych okolností, následne po rozhovore s maloletým dospela k záveru, že otec nie je zárukou zabezpečenia výkonu rodičovských práv a povinností, namietala, že súd nevenoval dostatočnú pozornosť záujmom maloletého, trvá na výsluchu maloletého a aplikácia § 26 Zákona o rodine znamená zmenu dlhodobú, nie prechodného charakteru, keďže k ukončeniu jej práce v zahraničí by malo prísť v januári 2014, námietku zaujatosti neuplatňuje. Navrhla napadnutý rozsudok zrušiť, resp. vec vrátiť na ďalšie konanie.

K odvolaniu matky zaslal otec obsiahle vyjadrenia (č.l. 64-67 a č.l. 79 - 82), v ktorých uviedol, že osobne upovedomil syna s rozhodnutím súdu a syn to akceptoval. Má za to, že maloletý je manipulovaný matkou a starou matkou tak, aby mal k nemu odmietavý postoj. Nesúhlasil s tvrdeniami matky v odvolaní, že by bol neschopný otec, ktorý nemá záujem o deti, čo je vyvrátené tým, že o staršieho syna bol ochotný sa postarať v najhoršej situácii, keď mu hrozilo podmienené vylúčenie zo školy. Nechce, aby aj u maloletého syna situácia zašla tak ďaleko ako u staršieho syna.

K odvolaniu matky zaslal vyjadrenie kolízny opatrovník, ktorý navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. V prílohe predložil úradný záznam z pohovoru s maloletým R. zo dňa 26. 07. 2013, z ktorého vyplýva, že sa bál, že keď pôjde k otcovi, tak ho už potom nebude chcieť dať naspäť k mame, a to nechce, lebo chce po jej návrate ísť k nej. Je pre neho prijateľná situácia, že by bol zverený do starostlivosti otca a s matkou by bol v čo najčastejšom možnom kontakte.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej aj „O. s. p.“), prejednal odvolanie matky v rozsahu danom § 212 ods. 2 písm.

a/ O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p..

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd sa oboznámil s obsahom spisu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 32P/121/2013 a vychádzal zo zistenia, že predmetom konania je návrh otca na zmenu výchovného prostredia maloletého XX-ročného syna R. z dôvodu, že matka maloletého od júna 2012 pracuje v O. ako K. F., maloletý je v starostlivosti starej matky, ktorá nie je pre neho dostatočnou autoritou a napadnutým rozsudkom súd schválil rodičovskú dohodu ohľadom výkonu rodičovských práv k maloletému R.. Maloletý R. pochádza z manželstva, ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12C/3/2002-44 zo dňa 22. 03. 2002 rozvedené a na čas po rozvoje bol maloletý spolu s t. č. už plnoletým bratom zverený do osobnej starostlivosti matky a otcovi bolo určené výživné. Okresný súd zisťoval pomery rodičov vrátane ich zárobkových možnosti a schopností.

Po preskúmaní veci odvolací súd konštatuje, že matkou napadnuté rozhodnutie okresného súdu je vecne správne, pretože vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že matka t. č. pracujúca v zahraničí nemôže zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého a s otcom maloletého sa dohodli na zmene výchovného prostredia v zmysle rodičovskej dohody, ktorú súd schválil v zmysle § 26 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, 5 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine prihliadajúc na súčasnú objektívnu nemožnosť matky zabezpečovať sústavnú dôslednú starostlivosť o maloletého na rozdiel od otca, ktorý na základe dohody vždy 1 týždeň v mesiaci už maloletému poskytuje osobnú starostlivosť, prostredie u otca je maloletému známe, nachádza sa v ňom aj jeho plnoletý brat, maloletý má dobrý vzťah k oboj rodičom a matka nevzniesla žiadnu námietku ohľadom výchovného prostredia otca a jeho výchovy. Otec maloletého ako navrhovateľ v konaní preukázal, že došlo k takej výraznej zmene pomerov odôvodňujúcej zmenu výchovného prostredia maloletého, ktoré je potrebné subsumovať pod citované ustanovenia Zákone o rodine.

Na základe vyššie uvedeného odvolací súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by spochybňovali v tejto veci správnosť rozsudku prvého stupňa, súd prvého stupňa venoval náležitú pozornosť zisteniu všetkých rozhodných skutočností dôležitých v konaní o zmene výchovného prostredia k maloletému R., dostatočne zistil skutkový stav, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade s ustanovením § 132 O. s. p. a postupoval zákonne a správne, keď schválil rodičovskú dohodu tak ako je uvedené vo výroko napadnutého rozsudku. Uvedené výroky prvostupňový súd aj adekvátne v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p. odôvodnil, s ktorými dôvodmi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach na ne odkazuje. Napokon napadnutý rozsudok kontinuálne nadväzuje a rešpektuje aj ďalšie rozhodnutia vo veci starostlivosti o maloletého R. (napr. uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 32P/155/2012 - 6 zo dňa 12. 06. 2012 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 16CoP/60/2012 - 22 zo dňa 29. 06. 2012).

V odvolaní matky proti rozsudku prvostupňového súdu nie sú uvádzané žiadne také skutočnosti a dôkazy, s ktorými by sa prvostupňový súd nevysporiadal. Prvostupňový súd pri schvaľovaní rodičovskej dohody o zmene výchovného prostredia maloletého R. vychádzal predovšetkým z návrhov rodičov a skutkových okolností daného prípadu, keď sa vysporiadal aj s názorom maloletého v rámci pohovoru pred kolíznym opatrovníkom. Odvolací súd vychádzajúc z uvedeného akcentuje právo deti na rodičovskú výchovu a starostlivosť v zmysle čl. 41 ods. 4 Ústavy SR a zákonnú vyživovaciu povinnosť rodičov, ako aj rodičovskú dohodu ako najvhodnejšie riešenie úpravy výkonu rodičovských práv a povinností. Pokiaľ matka nesúhlasila s takouto dohodou, nič jej nebránilo, aby svoj názor vyjadrila, čo však najmä zo zápisnice z pojednávania zo dňa 06. 06. 2013 nevyplýva,

naopak vyplýva zhodný návrh rodičov schváliť rodičovskú dohodu, ktorá napokon podlieha kontrole a schváleniu súdom, ktorý v prvom rade prihliada na záujem maloletého. Odvolací súd nezistil, že by otec nebol zárukou zabezpečenia výkonu rodičovských práv a povinností tak ako to namietala matka, resp. že by súd nevenoval dostatočnú pozornosť záujmom maloletého. Okresný súd pri schvaľovaní dohody vychádzal zo zmeny pomerov, a to podstatnej zmeny pomerov ku dňu vyhlásenia rozsudku v zmysle § 154 ods. 1 O. s. p. oproti času, keď súd rozhodoval o úprave výkonu rodičovských práv a povinností v zmysle rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 12C/3/2002-44 zo dňa 22. 03. 2002 vo výroku o výchove a rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 32P/204/2009-39 zo dňa 10. 09. 2009 vo výroku o výžive, keď matka od 08. júna 2012 doteraz pracuje v zahraničí v nepravidelných intervaloch a nemôže zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého. Pokiaľ matka v januári 2014 ukončí prácu v zahraničí a natrvalo sa vráti na Slovensko, nič jej nebráni, aby podala na súd návrh na zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, pokiaľ sa s otcom o ich výkone nedohodnú, napokon k takému riešeniu tenduje aj názor maloletého, ktorý sa vyjadril, že po návrate matky na Slovensko chce sa vrátiť k nej. Na základe uvedeného prvostupňový súd správne vychádzal zo zistených pomerov a okolností existujúcich v čase rozhodnutia (§ 154 ods. 1 O. s. p.) a nie je jeho povinnosťou prihliadať na predpokladané, resp. nateraz neisté zmeny pomerov rodiča v budúcnosti týkajúce sa jeho zamestnania.

Pokiaľ matka v odvolacom konaní žiadala výsluch maloletého, odvolací súd poukazuje na § 153 ods. 1 O. s. p., v zmysle ktorého súd rozhoduje na základe skutkového stavu, ktorý vyplynul z vykonaných dôkazov, ako aj z tých skutočností, ktoré akceptoval z prednesov účastníkov. V tomto smere je relevantným, že súd prvého stupňa splnil vo vzťahu k účastníkom poučovaciu povinnosť podľa § 120 ods. 4 O. s. p. (č.l. 43, zápisnica o pojednávaní zo dňa 06. 06. 2013 č.l. 39 a nasl.) a otec, ako aj samotná matka, nemali ďalšie návrhy na dokazovanie. Ak teda účastník mal možnosť súdu predložiť návrh na dôkaz a toto neurobil, nemôže byť táto jeho pasivita hodnotená na ujmu toho, aby súd nemohol z vykonaných dôkazov urobiť skutkový záver a vecne správne rozhodnúť, osobitne v danom prípade, keď prvostupňový súd pri rozhodovaní o zmene výchovného prostredia maloletého R. neopomenul jeho názor, naopak z neho vychádzal vzhľadom na jeho vek a jeho rozumovú vyspelosť a správne s ním nesúhlasil poukazujúc na § 43 ods. 3 Zákona o rodine a výsledky vykonaného dokazovania, keď otec ako navrhovateľ súdu preukázal, že doterajšia starostlivosť starej matky nielen o maloletého R., ale aj plnoletého P., nebola dostatočná a je v schopnostiach otca poskytovať maloletému riadnu starostlivosť, usmernenie aj vytvorenie vhodného výchovného prostredia. Pokiaľ teda aj napriek uvedenému matka maloletého chcela vykonať výsluch maloletého pred súdom, nič jej nebránilo, aby takýto návrh urobila, pričom v odvolacom konaní nepreukázala potrebu vykonania takéhoto dôkazu v záujme maloletého R., preto odvolací súd na jej návrh neprihliadol.

Záverom odvolací súd v predmetnej veci celkovo považuje za potrebné uviesť, že starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť (čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky), pričom rodičia by mali byť schopní sa o výkone svojich rodičovských práv a povinností dohodnúť, ktorú dohodu zákon vždy uprednostňuje, pokiaľ sa však nevedia dohodnúť, rozhodne o tom súd, v oboch prípadoch, či sa jedná o rodičovskú dohodu alebo súdne rozhodnutie, sa vždy musia chrániť najmä práva a oprávnené záujmy maloletého dieťaťa so zreteľom na jeho právne postavenie upravené v ústave, v medzinárodných zmluvách (najmä Dohovor o právach dieťaťa) a ostatných zákonoch (najmä Zákon o rodine). Záujem maloletého je vodiacim a dominantným kritériom celého konania starostlivosti o maloletých a pokiaľ rodičia dobrovoľne dospejú k zmierneniu vyriešenia podstatných otázok týkajúcich sa osobnosti dieťaťa (zverenie do osobnej starostlivosti, výživné, styk s druhým rodičom), je predpoklad, že ide o riešenie, ktoré obom vyhovuje a nebude im poskytovať priestor na konflikty a rozpory a následnú destabilizáciu pomerov dieťaťa. Z uvedeného je zrejmé, že úprava výkonu rodičovských práv a povinností ohľadom maloletého dieťaťa nie je v rozhodnutí jedného alebo druhého rodiča, ale vecou rodičovskej dohody a výsledkom vzájomného a rozumného usporiadania rodinných pomerov a rodičovských návrhov nezanedbávajúc pritom aj názor maloletého R., ktorý aj keď nemal vôľu ísť k otcovi, „lebo doma je mu lepšie“, rešpektuje rodičovskú dohodu schválenú súdom a akceptuje ňou nastolený stav, keď je zverený do osobnej starostlivosti otca, pretože matka pracuje v zahraničí a nemôže zabezpečovať jeho osobnú starostlivosť, pokiaľ sa však matka vráti domov na Slovensko, chce sa k nej vrátiť. Pokiaľ teda matka ukončí prácu v zahraničí a vráti sa natrvalo na Slovensko je potrebné uvažovať o možnosti uzatvorenia takejto rodičovskej dohody a pokiaľ by bola

vylúčená, nič nebráni, aby ktorýkoľvek z rodičov podal návrh na súd a úprava výkonu rodičovských práv a povinností bola upravená autoritatívnym súdnym rozhodnutím.

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd nezistil dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku podľa návrhu matky, ani nezistil taký postup prvostupňového súdu, ktorý by nebol v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v danej veci, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.